

УДК 65.290

СУЧАСНІ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Студ. А.М. Богун, гр. БЕП-1-15

Науковий керівник к.е.н., доцент З.Я. Шацька
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета – дослідити сучасні моделі розвитку підприємств.

Завдання – узагальнити передумови, охарактеризувати існуючі моделі розвитку підприємства та визначити напрями його розвитку в сучасних умовах.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єкт дослідження – процес функціонування та розвитку підприємства. Предмет дослідження – теоретико-методичні аспекти розвитку підприємства.

Результати дослідження. Сучасне підприємство є відкритою складною динамічною системою, яка функціонує у зовнішньому середовищі, яке характеризується високою динамічністю та швидкістю змін, що складно прогнозувати. Підтримувати існуючий стан підприємства та рухатись уперед можна тільки за умов його адаптації до змін зовнішнього середовища, завдяки здійсненню випереджувальних заходів, спрямованих на збереження ефективності його функціонування, забезпечення конкурентоспроможності та подальшого розвитку.

З ускладненням умов господарювання спричинених динамічними змінами у зовнішньому середовищі та впливом глобалізаційних процесів підприємства трансформуються в підприємницькі структури. Так, сучасна підприємницька структура – це система економічних, соціальних, політичних та духовних відносин, що пов'язані з задоволенням комплексу потреб власників і співробітників шляхом взаємодії з зовнішнім середовищем, заснованою на взаємозв'язку процесу розвитку зі створенням нових комбінацій факторів виробництва, нових продуктів, ринків, технологій [3].

Ускладнення динамічного та нестабільного зовнішнього середовища, зумовлюють ускладнення зовнішніх і внутрішніх умов господарювання підприємств, спричиняють необхідність пошуку нових шляхів підвищення їх ефективності та конкурентоспроможності. Це визначає необхідність постійної адаптації підприємств до нових умов та їх еволюційного розвитку [5].

Розвиток підприємства означає якісні зміни та оновлення його господарської системи та організаційної структури, підвищення ефективності функціонування на основі вдосконалення техніки, технології та організації праці у всіх структурних підрозділах, підвищення якості продукції та послуг, що ним надаються.

Найбільш часто поштовхом до змін на підприємстві є кризові ситуації, які можуть здійснюватись поступово, у вигляді низки кроків, або ж радикально, у вигляді великих стрибків. Відповідно до цього розрізняють «революційну» та «еволюційну» моделі розвитку на підприємстві.

«Революційна» модель змін була запропонована американськими фахівцями у галузі менеджменту М. Хаммером та Дж. Чампі у 1991 році. В наукових колах вона відома, як концепція реінжинірингу бізнесу. Реінжиніринг бізнесу розглядається, як принципове переосмислення та радикальне перепроєктування підприємства і його найважливіших бізнес-процесів з метою кардинального поліпшення найважливіших кількісно вимірюваних показників сучасної ефективності: вартості, якості, сервісу та оперативності та інших.

«Еволюційна» модель змін (або концепція організаційного розвитку) базується на концепції планування, ініціювання та здійснення процесів зміни соціальної системи, що передбачає залучення великої кількості учасників. Тобто, організаційний розвиток розглядається як довготерміновий, ретельний та всеохоплюючий процес зміни та розвитку підприємства та його персоналу.

Концепція організаційного розвитку передбачає здійснення змін у структурному та кадровому аспектах. В межах структурного підходу робиться спроба за допомогою організаційного регулювання створити сприятливі умови для досягнення підприємством поставлених цілей. В межах кадрового підходу проводяться заходи із розвитку персоналу та стимулювання його готовності до сприйняття змін.

Серед наукових підходів щодо організаційного розвитку найбільшого поширення набули концепції розвитку підприємства через зміну його структури, тобто взаємозв'язків між окремими сферами бізнесу, відділами та підрозділами підприємства [2]. Так, нова корпоративна модель управління сучасним бізнесом означає розширення коопераційних зв'язків між конкурентами, постачальниками і споживачами.

Основними напрямками розвитку сучасних підприємств є:

1. Перехід від вузької спеціалізації до інтеграції управлінської діяльності.
2. Дебюрократизація, тобто відмова від формалізації відносин та ієрархії, відокремлення функціональних та штабних ланок структури управління.
3. Внутрішнє зростання за рахунок використання власних ресурсів.
4. Злиття, поглинання інших господарюючих суб'єктів з метою збільшення ресурсів та виходу на нові ресурсні ринки та ринки збуту.
5. Перерозподіл внутрішніх ресурсів, зосередження їх на пріоритетних напрямках діяльності.
6. Припинення здійснення неефективних напрямків діяльності, не забезпечених ресурсами.
7. Відокремлення, передача видів діяльності, не забезпечених ресурсами, іншим виконавцям на договірній основі, через продаж або виділення активів [1].

Висновки. Розвиток підприємства в сучасних умовах полягає в оновленні його бізнес-процесів, удосконаленні організаційної структури, що дозволяє накопичувати та зміцнювати стратегічний потенціал з метою забезпечення подальшого зростання. Але сьогоднішня ситуація дуже жорсткі умови для ефективного функціонування підприємства, перешкоджаючи його розвитку. Однак, глобалізація відкрила перед підприємствами величезні можливості для розширення масштабів виробництва, реалізації та обміну товарами, послугами, технологіями, капіталом, інформацією. Разом з тим, для всіх без виключення підприємств вона стала процесом, що несе в собі нові раніше не відомі виклики та загрози, потребує пристосування та трансформації системи управління [4].

Ключові слова: підприємство, розвиток, моделі розвитку підприємства, напрями розвитку підприємства, зміни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондарь Н.Н. Сучасні тенденції розвитку підприємств // Н.Н. Бондарь. – TRN-ua. – Режим доступу: <https://www.trn.ua/articles/4724/>
2. Гринько Т. В. Управління змінами на підприємствах – необхідна умова забезпечення їх розвитку / Т. В. Гринько // Научный информационный журнал «Бизнес информ». – Х. : ИНЖЭК, 2013. – № 10. – С. 247–252.
3. Сучасні проблеми економічного розвитку України: монографія/ за ред. О.В. Ольшанської, А.О. Мельник, Т.Є.Воронкової – К. : ТОВ «ДКС центр», 2018. – 184 с. – с.7
4. Шацька З.Я. Трансформація системи управління підприємством в період глобальних змін [електронний ресурс] // З.Я. Шацька. – Ефективна економіка. – №12. – грудень 2017. – 14 с. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?n=11&y=2017>
5. Шацька З.Я. Сутність дефініції поняття «підприємницька структура» та підходи до її трактування // З.Я. Шацька. – Вісник КНУТД. Серія «Економічні науки». – № 6 (129). – 2018. – 13 с.